

Asia: VN/18878/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen hoitosuositukseksi

Klikkaa ja lisää väliotsikko

Kommentit johdantoon

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa sisäilmaan liittyvän oireilun ja sairastumisen hoitosuosituksen luonnoksesta.

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu toteuttaa amk- ja yamk-koulutuksia, joissa edistetään sisäilmaan liittyviä osaamisia. Amk-koulutuksissa sisäilmaa käsitellään sairaanhoitajan, terveydenhoitajan ja insinöörin koulutusohjelmissa sekä kuntoutuksen sekä taloudellisen ja sosiaalisen toimintakyvyn edistämisinä fysioterapeutin ja sosionomin koulutusohjelmissa. Yamk-tutkinnoissa sisäilmaa käsitellään kestävän rakentamisen ja muotoilun, ympäristötekniikan sekä talotekniikan koulutuksissa. Hyvinvoinnin yamk-tutkinnoissa sisäilmaa käsitellään opintojaksojen sisällä soveltuvien osin akuuttihoitotyön, hyvinvoinnin edistämisen, klinisen asiantuntijan, terveyden edistämisen sekä monialaisen toimintakyvyn edistämisen koulutuksissa.

Hoitosuosituksen tarkoitus, toimeksianto, laadintaprosessi ja määritelmät ovat kuvattu selkeästi. Sisäilmaan liittyvä oireiston monisyisyys ja laadukkaan hoidon ja kuntoutuksen haasteet on tunnistettu

Kommentit ydinkysymykseen: 1. Mitkä ovat tärkeimmät sisäilmaoireisiin liittyvät tekijät Suomessa?

Hoitosuositusluonnoksessa on selkeästi kuvattu tärkeimmät sisäilmaoireisiin liittyviä tekijöitä Suomessa. Ilmanvaihto, rakentaminen, kosteusvauriot sekä ihminen biopsykofyysisenä kokonaisuutena tulevat hyvin esiin. Kuvauksen avulla on helppo tarkistaa, että Xamkin koulutusohjelmien sisällöissä asia on huomioitu monipuolisesti.

Kommentit ydinkysymykseen: 2. Mitkä ovat tärkeimmät sisäilmaan liittyvät oireet, sairaudet ja vaikutukset toimintakykyyn?

Hoitosuositusluonnokseen on kuvattu hyvin ärsytysoireisto sekä tupakoinnin ja sisäilman vaikutukset oireistoon ja astman kehittymiseen. Myös muita keuhkosairauksia on huomioitu. Hyvin tulee esiin oireiden ja sairauksien vaikutukset ihmisen psykofyysiseen toimintakykyyn. Nocebo-ilmiö on hyvin kuvattu. Toimintakyvyn edistämisen monipuolisuutta ja moniammatillisuutta on myös hyvin kuvattu. Xamkin hyvinvoinnin koulutuksien sisällön suunnitteluun tämä antaa hyvää raamitusta.

Kommentit ydinkysymykseen: 3. Miten sisäilmaan liittyviä terveysongelmia ehkäistään?

Hoitosuositusluonnoksessa on kuvattu osuvasti oikea-aikaisen ja oikeasisältöisen sisäilmaohjauksen merkitys sekä ihmisen kohtaaminen biopsykofyysisenä kokonaisuutena. Terveysongelman ehkäisyssä on tuotu esiin myös riskin ehkäisy, jotta voitaisiin välttää ihmisen loppuelämän kestoinen oikeustaistelu. Xamkin opetussisällöissä on löydettävissä lainalaisuuksia, joskin riskien ehkäisyä voisi tämän kuvauksen avulla syventää.

Kommentit ydinkysymykseen: 4. Miten sisäilmaoireet havaitaan ja diagnosoidaan?

Hoitosuositusluonnoksessa korostetaan sisäilmaoireiden potilaan tilannearvioita ja haastattelua kokonaistilanne huomioiden. Ammattihenkilön eettinen suhtautuminen tulee myös hienosti esiin. Xamkin opetuksien sisällöissä on löydettävissä asioita, joskin kuvauksen avulla voidaan vielä painottaa kokonaisvaltaisuuden, motivoivan keskustelun ja eettisyyden merkitystä.

Kommentit ydinkysymykseen: 5. Miten sisäilmaan liittyvistä oireista kärsiviä hoidetaan ja kuntoutetaan?

Hoitosuositusluonnoksessa on monipuolisesti kuvattu sisäilmaoireisen kuntoutuksen käytänteitä moniammatillisesti. Myös taloudellinen ja sosiaalinen kuntoutus on hyvin esitelty. Xamkin opetuksien suunnittelussa voi kuvauksen avulla arvioida, miten moniammatillinen kuntoutus saataisiin vielä vahvemmin monialaisen yhteistyönä näkyviin.

Kommentit ydinkysymykseen: 6. Miten sisäilmaan liittyvistä oireista kärsivien ihmisten toiminta- ja työkykyä arvioidaan ja tuetaan?

Hoitosuositusluonnoksessa on kuvattu hyvin ihmisen toiminta- ja työkyvyn arviointia perusterveyden- ja työterveyshuollon roolina ja toimintana. Ehken tilannetietoisuuden muodostamista arviointiprosessissa voisi olla syvällisemmin. Xamkin koulutuksissa hengitys- ja iho-oireisen potilaan tilannearvioita ja päätöksentekoa käsitellään useammalla opintojaksolla, joskin sisäilmaoireet tulevat paremmin esiin yamk-koulutuksissa. Sisäilmaosaaminen vaatii myös kokemustietoa potilaiden oireiden tunnistamisesta ja hoitoprosessista.

Kommentit ydinkysymykseen: 7. Miten terveydenhuollossa otetaan huomioon erityisryhmät, kuten lapset ja nuoret?

Hoitosuositusluonnoksessa on kuvattu hyvin koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä perusterveydenhuollon roolia sisäilmaoireiden tunnistamisessa ja hoidossa. Myös perheet tuotu esiin. Erityisryhminä voisi olla haavoittuvassa asemassa olevat kuten asumispalveluiden piirissä olevat kehitysvammaiset. Myös työyhteisö sekä nocebo-ihmiset voisi nostaa erityisryhminä vahvemmin esiin. Vielä selkeämmin voisi olla hyviä käytänteitä, miten heitä voisi kohdata voimavaraistavasti ja ratkaisukeskeisesti sisäilmaongelmatilanteissa. Xamkissa terveydenhoitajien opintojaksoissa on huomioitu ympäristön seuranta ja arviointia, joskin kuvauksen avulla on mahdollisuus arvioida sisäilmaoireilun painopisteen näkyvyyttä.

Kommentit ydinkysymykseen: 8. Miten sisäilmaoireisten ihmisten sosiaali- ja terveydenhuoltoa tulisi kehittää tulevaisuudessa?

Hoitosuositusluonnoksessa on kuvattu monialaisen yhteistyön merkitystä, joka vaatisi kuntien ja hyvinvointialueiden yhteistyön toimintamallin ja käytänteiden kehittämistä sisäilmaoireilun ennakointiin, ennaltaehkäisyyn ja hoitoon sekä korjaamiseen. Xamkillä on kokemusta monialaisesta koulutuksesta hyvinvoinnin ja tekniikan yhteistyönä, joskin koulutuksen kiinnostavuuteen voisi hoitosuositus tuoda lisäarvoa.

Kommentit liitteeseen 1

Hoitosuositusluonnoksen suositukset on kiteytetty hyvin.

Kommentit liitteeseen 2

Hoitosuositusluonnokseen on kuvattu läpinäkyvästi tutkimustiedon strategia.

Muuta lausuttavaa

-

Ryttyläinen-Korhonen Katri
Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu - Koulutusalaohjaaja, hyvinvointi